

- A. Deze nota is in overleg met de volgende disciplines geconcipieerd:
- B. Er is wel overeenstemming
- C. Er heeft overleg plaatsgevonden met

KORTE INHOUD (GELIJKDUIDEND AAN VOORBLAD)

Buitengewone Algemene Ledenvergadering VNG op 17 november 2014

1. Aanleiding.

Op 17 november vindt de VNG-bestuurdersdag plaats in Utrecht vanaf 10:00. Aan het einde van de dag staat de Buitengewone Algemene Ledenvergadering van 15:00 – 16:30 geprogrammeerd. Het thema van de Bestuurdersdag: Gemeenten krijgen meer en meer omvangrijke taken, die ook voor inwoners en media zeer zichtbaar zijn. Daarbij krijgen gemeenten steeds meer te maken met radicalisering van verschillende groeperingen en vormen van overlast die als beangstigend worden ervaren. Minister Ivo Opstelten en staatssecretarissen Martin Van Rijn en Wilma Mansveld geven hun visie op de belangrijkste uitdagingen voor gemeenten in 2015. Wat zijn hun concrete verwachtingen en hoe denken zij de regelreflex van de landelijke politiek in toom te houden. Op de agenda voor deze Buitengewone ALV staan onder andere de invulling van 231 vacatures in de bestuurlijke organisatie van de VNG, de Verenigingsstrategie 2020 en het beleidsinhoudelijke agendapunt 'de ondersteuning van uw uitvoeringskracht, een update voor 2015 en verder'.

2. Relatie met bestaand beleid.

Agenda Buitengewone ALV 2014

De volledige agenda voor deze Buitengewone ALV ziet er als volgt uit:

Huishoudelijke zaken

1. Opening
2. Benoeming commissie nazien notulen Buitengewone ALV 17 november 2014

3. Vaststelling notulen algemene ledenvergadering woensdag 18 juni 2014

Verenigingszaken

4. Bekendmaking kandidaten bestuur en commissies:
5. Visietraject 'Gemeenten op weg naar 2020':

Beleidsinhoudelijke zaken

6. De ondersteuning van uw uitvoeringskracht: een update voor 2015 en verder
Dit punt omvat de volgende instemmingsvoorstellen:
 - Innovatie digitale samenwerking:
 - Informatievoorziening knooppuntdiensten (Gegevensknooppunt Gemeenten)
 - Beheer knooppuntdiensten (Gegevensknooppunt Gemeenten)
 - Regeling doventolk
 - Landelijke inkooptaken

Overige zaken

7. Rondvraag / WVTTK
8. Sluiting

Ad Agendapunt 4: De kandidaten voor bestuur en commissies zijn in overeenstemming met de voordrachten vanuit de VLG

Ad Agendapunt 5: Gemeenten op weg naar 2020. Het betreft een proces naar de Algemene Vergadering van 2015, waarin de VNG de respectieve regio's zal gaan consulteren. Voor de regio Maastricht-Heuvelland is tijdens de e.v. Maastricht-Heuvellanddag een gesprek voorzien op 2 december met de Directieraad. Geadviseerd wordt om dit gesprek te benutten om de regionale inbreng te geven aan het visietraject.

Ad Agendapunt 6: ondersteuning uitvoeringskracht. Over de vijf voorstellen zijn richtinggevende besluiten genomen in de VNG-ledenvergadering voorjaar 2014. Voor ligt nu feitelijk het voorstel om voor de financiering van e.e.a. een uitname te doen uit het Gemeentefonds van € 2,3 miljoen op jaarbasis. Voor Maastricht betekent dit €23.000,--.

Het onderdeel Beheer knooppuntdiensten (Gegevensknooppunt Gemeenten) heeft te maken met de digitale verwerking van declaraties volgens een landelijke standaard. Dit is voor de bedrijfsvoering en voor de betalingen aan aanbieders van cruciaal belang. Twijfels bestaan dit tijdig (per 1 jan. 2015) getest en gereed is. Geadviseerd wordt om garanties te bewerkstelligen dat het systeem per 1 januari gereed is voor grootschalig gebruik.

3. Gewenst beleid en mogelijke opties.

nvt

4. Duurzaamheid en gezondheid.

nvt

5. Personeel & Organisatie.

nvt

6. Informatie en automatisering.

nvt

7. (Duurzame) aanbestedingen.

nvt

8. Beheersparagraaf IBOR.

nvt

9. Financiën

Tegen uitname uit het Gemeentefonds bestaat vanuit Concernstaf Financiën geen bezwaar

10. Voorstel.

1. Instemmen met de voorstellen met inachtneming van kanttekening(en)
2. Secretaris mandateren als stemgerechtigde

11. Vervolg / Planning.

nvt

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Gemeenten op weg naar 2020

NAAR EEN VERENIGINGSSTRATEGIE VOOR DE VNG

De **2020**
Gemeente

Inhoudsopgave

Wij zijn de gemeenten	3
1 Naar een Agenda 2020	4
2 Maatschappelijke ontwikkelingen en de rol van de gemeenten	5
Demografie en migratie	5
Economie, van crisis naar een lerende economie	5
Energie, duurzaamheid en milieu	5
Informatisering	6
Netwerksamenleving	6
3 Gemeentelijke antwoorden op maatschappelijke ontwikkelingen	7
Terugtrekkende overheid	7
Kwaliteit van dienstverlening/transparante bedrijfsvoering	7
Andere rollen, andere werkwijzen	7
Een andere verhouding tot de inwoners	8
Organiseren, uitvoeren en besturen op de juiste schaal	8
Facilitering door het Rijk	9
Toekomstbestendig overheidswerkgeverschap	9
4 Ondersteuning van de vereniging	11

Wij zijn de gemeenten

Om als lokale overheid zelfbewust en krachtig onze rol te vervullen, is een heldere visie nodig. Een visie op de maatschappelijke en bestuurlijke opgaven waar de gemeenten in de periode naar het jaar 2020 mee te maken krijgen. Op de wijze waarop gemeenten daar adequaat op kunnen inspelen. En op wat we samen, als collectief binnen onze vereniging willen oppakken.

Als eerste overheid, dichtbij onze inwoners, zullen we ons moeten richten op een aantal maatschappelijke thema's die vragen om oplossingen. Dat doen we niet alleen, maar vooral samen. Samen met inwoners en andere partijen in en rond eigen dorp of stad. En samen met elkaar als gemeenten en ook samen met de rijksoverheid, de provincies en de waterschappen. Vanuit onze eigen kracht en vanuit een gelijkwaardige positie.

De kern van alle ontwikkelingen en dat alle activiteiten van betrokken inwoners, gemeenten, de VNG en hun partners verbindt, is (maatschappelijke) meerwaarde. Wij staan voor de complexe uitdaging om inwoners en organisaties weer actief te betrekken bij de publieke zaak, waarbij de rode draad het delen van (publieke) waarden, het faciliteren en stimuleren van initiatief van inwoners en het verbinden van netwerken is. Daarbij gaat het niet zozeer om productiecijfers en kostenbesparingen maar eerder om een goede leefomgeving, goed onderwijs, adequate zorg en hoogwaardige dienstverlening. Dit vraagt ook om een omslag in denken in de eigen organisaties.

Onze opgaven zijn groot en de uitwerking laat zich niet in een kort jaarprogramma of project vatten. Dat geeft ons aanleiding u voor te stellen een verenigingsagenda voor een wat langere termijn op te stellen: de Agenda 2020. Die agenda zal grote en kleinere thema's kunnen bevatten die belangrijk zijn voor de verdere ontwikkeling van de lokale en regionale bestuurlijke en uitvoeringspraktijk. De Agenda 2020 geeft richting aan de activiteiten van het VNG-bureau en aan de VNG gelieerde instellingen en aan onze inzet richting de volgende kabinetsformatie.

Een verenigingsagenda is een agenda van en voor de leden. Daarom leggen we nu niet een conceptagenda voor maar noemen we als opmaat voor discussie onderwerpen die belangrijk zijn bij het opstellen van die agenda. We stellen voor om de komende maanden, in de aanloop naar de ledenvergadering van 2015, met u als lid van de vereniging in gesprek te gaan over de definitieve invulling van de Agenda 2020.

De gemeenten zijn aan zet. En wij zijn de gemeenten. Om de belofte die impliciet en expliciet hierin verborgen zit waar te kunnen maken, is pro-activiteit, lef en vooral ook passie en compassie nodig.

1 Naar een Agenda 2020

Het opstellen van de agenda Gemeenten 2020 willen we samen met de leden doen. Wij stellen voor de periode tussen de BALV en de ALV in juni 2015 te gebruiken om die agenda op te stellen. Wij zullen daarvoor onder meer regionale bijeenkomsten beleggen. Ook gaan we natuurlijk in gesprek met andere relevante partijen. De uitkomsten van de discussie vormen de basis van de Agenda 2020 die de koers aangeeft en voor verbinding en samenhang zorgt. Samen met de strategische programma's die de komende maanden door de bestuurlijke VNG-commissies worden opgesteld, bepaalt de Agenda 2020 het werkprogramma van het VNG-bureau en de daaraan verbonden instellingen.

Bij de bijeenkomsten willen we antwoorden krijgen op de volgende vragen:

- a Welke trends en ontwikkelingen zijn van invloed op de rollen en taken van het lokaal bestuur?
De komende jaren zullen een aantal grote ontwikkelingen en maatschappelijke trends van invloed zijn op de rollen en taken van het lokaal bestuur. Het gaat om zaken als horizontalisering en participatie, technologische, demografische en economische ontwikkelingen. Deze thema's staan beschreven in de discussienotitie. Zijn dit de belangrijkste trends?
- b Hoe gaan gemeenten daarmee om?
We moeten antwoorden formuleren op die ontwikkelingen. Belangrijk lijken daarbij vormen van samenwerking (binnen de gemeente, tussen gemeenten onderling, tussen gemeenten en inwoners en tussen gemeenten en maatschappelijke partners), verbetering van dienstverlening en antwoorden op bestuurskundige vraagstukken. Deelt u deze opvatting en wat zijn de belangrijkste elementen en instrumenten die we gezamenlijk moeten oppakken en uitwerken?
- c Wat is de rol van de vereniging hierbij?
Het VNG-bureau bereidt zich voor op het leveren van meer praktische ondersteuning van gemeenten, inclusief professionalisering. Daarnaast spelen zaken als standaardisering van (werk)processen, monitoring, benchmarking en uitbreiding van het palet van collectieve voorzieningen. Wat verwacht u van de vereniging en hoe ziet u de toekomstige rol van de VNG?

Deze drie vragen zijn kort uitgewerkt in de volgende drie paragrafen van deze notitie.

2 Maatschappelijke ontwikkelingen en de rol van de gemeenten

Een aantal grotendeels autonome ontwikkelingen kleurt onze maatschappij en de opgaven waar de gemeenten de komende jaren mee te maken krijgen. Ze zijn moeilijk beïnvloedbaar, dominant aanwezig en vragen om antwoorden. In veel coalitieakkoorden van 2014 worden ze al benoemd. We noemen hier een aantal in het oog springende ontwikkelingen.

Demografie en migratie

De samenstelling van de Nederlandse bevolking verandert; in leeftijdsopbouw, naar herkomst, en ook naar woonplaats. Vergrijzing brengt onder meer met zich mee dat de arbeidspopulatie daalt en de druk op de gezondheidszorg toeneemt. Ontgroening heeft op de korte termijn gevolgen voor het onderwijs en maatschappelijke voorzieningen en op de iets langere termijn ook gevolgen voor de arbeidspopulatie.

Deze landelijke fenomenen worden extra gevoeld in die regio's waar ze samengaan met bevolkingsdaling. Een belangrijke oorzaak van die bevolkingsdaling is het wegtrekken van gezinnen en jongeren naar steden en regio's met grote economische activiteit. Prognoses laten zien dat grote delen van ons land er mee te maken zullen krijgen. De verschillen tussen de economisch sterke en zwakke regio's zullen hierdoor verder toenemen met gevolgen voor de leefbaarheid. Veel grensgemeenten zoeken nu samenwerking over de landsgrens. Ook de 'sterkere regio's' zullen de gevolgen van de verschuivingen gaan merken en die zijn niet altijd positief.

Naast de migratie binnen Nederland is er ook de migratie over de grenzen heen. Mensen komen om economische of humanitaire redenen naar Nederland. De gevolgen van deze immigratie zijn ook direct in gemeenten merkbaar.

Economie, van crisis naar een lerende economie

Economische groei is niet meer vanzelfsprekend, dat heeft de crisis van de afgelopen vijf jaar aangetoond. Het is zelfs de vraag of de economische groeicijfers van vóór de crisis ooit nog zullen worden gehaald. Dit heeft consequenties voor zowel de directe welvaart van Nederland, als voor het economische draagvlak onder onze verzorgingsstaat.

De economie zal een groter adaptievermogen moeten tonen, aldus de WRR. Een 'lerende economie' waarin het onderwijs een cruciale rol vervult. De arbeidsmarkt wordt in toenemende mate een regionale aangelegenheid, waarbij de rol van steden en stedelijke agglomeraties bepalend is voor welvaart en groei. Die belangrijke rol van de steden heeft zijn weerslag op de niet verstedelijkte delen van ons land. In de regio's zoeken bedrijfsleven, overheden en kennisinstellingen elkaar op. Zij formuleren gemeenschappelijke ambities en stimuleren in dat netwerk de innovatie en economische ontwikkeling.

Energie, duurzaamheid en milieu

Voor veel milieuproblemen is een succesvolle aanpak gevonden maar er blijven nog genoeg uitdagingen bestaan. Gemeenten moeten daarvoor veel werk verrichten, zoals al in het energieakkoord is onderkend. Duurzaamheid vraagt om gedragsverandering van mensen maar speelt ook een rol bij het fysieke beleid. Luchtkwaliteit en leefbaarheid, wateropvang, hergebruik van materialen, energiebespa-

ring en het gebruik van duurzame energie vormen in steeds meer gemeenten een belangrijk onderdeel van de beleidsagenda.

Informatisering

De toenemende beschikbaarheid en uitwisseling van informatie raakt de overheid op verschillende manieren. ICT wordt al ingezet als strategisch middel om maatschappelijke doelen te realiseren en dienstverlening te optimaliseren. Op dat terrein is al veel in gang gezet, zoals de Agenda dienstverlening 2020 en Digitaal 2017. Overheidsinformatie moet betrouwbaar en van voldoende kwaliteit zijn. Dat raakt in de kern de legitimatie van ons werk. Gemeenten moeten rekening houden met nationale, Europese en internationale regels voor beveiliging en privacy. Slordig omgaan met persoonlijke gegevens raakt direct aan de betrouwbaarheid van de overheid. De balans tussen die verschillende behoeften maakt de opgave niet primair technisch, maar ook politiek en bestuurlijk.

Netwerksamenleving

De klassieke verticale opbouw van de samenleving waarvan overheid, kerk en het democratisch bestel de verticale pijlers vormen, schuurt steeds vaker aan tegen de horizontale netwerksamenleving waarin autoriteit en gezag op niet-klassieke wijze zijn georganiseerd. Die netwerksamenleving ontwikkelt zich snel en onvoorspelbaar, individuen én organisaties kiezen steeds weer opnieuw hun eigen plaats en rol daarin. Dat vraagt om een antwoord en een andere houding van de overheid.

De overheid heeft niet meer het monopolie op de publieke zaak, inwoners nemen het heft zelf vaker in handen, individueel of met elkaar, in kleine sociale verbanden en in grote digitale fora. We zien het ontstaan van zorgcoöperaties, wetsartikelen over “the right to challenge”, “het recht een eigen zorgplan te maken” en transformatie van traditionele voorzieningen naar algemene voorzieningen. Hoe gaat de overheid in die ontwikkeling mee?

3 Gemeentelijke antwoorden op maatschappelijke ontwikkelingen

Rollen en taakopvattingen mogen veranderen, van de gemeente wordt hoe dan ook meerwaarde verwacht. De vraag naar meerwaarde wordt sterker maar moeilijker te realiseren. De lat gaat omhoog, de terreinen waarop de gemeente kan presteren breiden zich uit. Het beschikbare instrumentarium is echter beperkt.

Terugtrekkende overheid

Met de invoering van de Jeugdwet, de nieuwe WMO en de Participatiewet krijgen gemeenten er vanaf 2015 een groot aantal taken bij. Kenmerkend bij deze decentralisaties is dat het vooral gaat om taken ter ondersteuning van kwetsbare inwoners. Die intensivering van ondersteuning loopt gelijk op met een terugtrekkende beweging. De gedachte wint terrein dat de overheid niet altijd en in alle gevallen volledige hulp en ondersteuning hoeft te bieden.

De mate waarin de overheid zich terug moet en kan trekken, zal onderwerp zijn en blijven van het politieke debat, landelijk én lokaal. De uitkomsten kunnen leiden tot aanzienlijke verschillen in verzorgingsniveau op lokale schaal. De verschuiving naar een participatiesamenleving én de decentralisaties gaan ook nog gepaard met grote bezuinigingen. Inwoners gaan zelf een steviger rol spelen bij zaken in hun leefomgeving, hetzij door zelf taken op te pakken en initiatieven te nemen, hetzij door mee te beslissen.

Kwaliteit van dienstverlening/transparante bedrijfsvoering

Inwoners verwachten van hun lokale overheid een kwalitatief goede, snelle en betrouwbare dienstverlening, zoveel mogelijk gebruikmakend van elektronische dienstverlening en eenmalige gegevensuitvraag. Deze dienstverlening past in het kader van wat de Raad voor het Openbaar Bestuur in een recent advies 'passend contact tussen overheid en burger' heeft genoemd.

Dit vergt van de hele gemeentelijke organisatie een andere manier van werken en denken. Naast rechtvaardigheid van besluiten gaat het daarbij ook om (door de burger ervaren) procedurele rechtvaardigheid. Integriteit speelt daarbij steeds een belangrijke rol, in wat gemeenten doen en in hoe zij dat doen.

Andere rollen, andere werkwijzen

De roep van gemeenten om voldoende middelen, ruimte en vertrouwen is niet van gisteren. Maar de aanwezigheid van die belangrijke ingrediënten alleen zorgen niet automatisch voor de noodzakelijke veranderingen om meerwaarde te kunnen blijven leveren. Ook de rol en de werkwijze van de overheid moeten daarvoor veranderen.

Op hoofdlijnen worden van de gemeente in 2020 drie rollen verwacht:

- de traditionele rol (toezicht, handhaving, dienstverlening);
- de ondersteunende rol (sociaal domein en het terrein van sport, welzijn, cultuur etc.);
- de samenwerkingsrol (ondersteuning maatschappelijk initiatief, medevormgever van beleid).

De twee laatst genoemde rollen zijn (relatief) nieuw en moeten verder worden ontwikkeld. Ze geven

niet alleen een nieuwe dimensie aan het begrip besturen, maar hebben ook aanzienlijke consequenties voor de gemeentelijke organisatie. Bij de ondersteunende rol gaat het niet alleen om het ter beschikking stellen van gevraagde voorzieningen, maar om het leveren van maatwerk. De samenwerkingsrol gaat niet uit van machtsprincipes, maar van het leveren van toegevoegde waarde. Die waarde zal in de toekomst niet alleen maar door de overheid worden geleverd; maatschappelijke instituties, bedrijfsleven en (verbanden van) inwoners dragen hun steentje bij. Daardoor veranderen de lokale verhoudingen. Afhankelijk van het maatschappelijke thema zullen gelegenheidsverbanden worden gevormd waarin de overheid een van de deelnemers is. Of soms zelfs afwezig is. Die verbanden wisselen, al naar gelang de opgave. De traditionele overheidsorganisatie is daarvoor niet goed ingericht. Het duurzaam leveren van toegevoegde waarde vraagt dus een fundamentele verandering van houding en werkwijze.

Het lokale bestuur moet voor zichzelf de juiste positie en rol weten te vinden als overheid die de inwoners centraal stelt, weet wat er in de samenleving leeft en dat vertaalt naar passend beleid. Daarbij zal minder vanuit verordeningen en regels kunnen worden gehandeld en zal het meer gaan om maatwerk en individuele oplossingen. Hoewel regels altijd nodig blijven, zijn ze niet meer uitgangspunt maar sluitstuk. Deze kanteling zal veel vragen van colleges, raadsleden en ambtenaren: macht of gezag, voorlichting of communicatie, 'zorgen voor' of 'zorgen dat'.

Maar tegelijk is en blijft de overheid ook de partij die toeziet en handhaaft, die vergunningen verstrekt of weigert. Dat is en blijft een kerntaak van gemeenten waarbij geen ruimte is voor burgerparticipatie. Er kan dan geen sprake zijn van horizontale verhoudingen tussen bestuur en inwoners. Het zal lastig zijn om die verschillende rollen tegelijk en overtuigend te spelen binnen één bestuur en één uitvoeringsapparaat. Maar we zullen dat wel moeten leren.

Een andere verhouding tot de inwoners

Als de gemeente meer taken heeft, krijgen meer inwoners te maken met de lokale overheid. Of ze nu afhankelijk zijn van jeugdzorg of voorzieningen of zelf activiteiten ondernemen die nu nog door de gemeente worden gedaan, ze zullen de lokale overheid vaker tegen het lijf lopen. Niet alleen in het gemeentehuis, maar juist ook daarbuiten, als de gemeente naar hen toekomt in plaats van andersom. Of digitaal, via interactieve media waarmee de gemeente kan toetsen wat er leeft en inwoners meer kan betrekken bij het beleid.

Maar zal meer contact automatisch leiden tot betrokkenheid van meer inwoners bij hun gemeente? Tot meer vertrouwen in het lokaal bestuur? Tot een hogere opkomst bij lokale verkiezingen? Tot de bereidheid een kinderboerderij over te nemen en buurtbewoners te helpen? Ontstaat de 'doe-democratie' dan vanzelf? De voorbeelden die we nu al kennen, laten zien dat het succes afhankelijk is van de sociale structuur van een dorp, buurt of wijk, de bereidheid van maatschappelijke instituties en betrokken inwoners én de rol die de gemeente zelf speelt. De gemeente moet in staat zijn toegevoegde waarde te leveren aan het maatschappelijk initiatief.

Organiseren, uitvoeren en besturen op de juiste schaal

In de afgelopen jaren zijn tal van interventies en experimenten uitgevoerd binnen en tussen gemeenten om op diverse schalen actief te zijn. Op grote schaal wordt door gemeenten onderling in de regio samengewerkt. De naderende decentralisaties hebben daaraan nog een flinke impuls gegeven. De komende jaren zal blijken of deze samenwerkingsvormen het gewenste resultaat opleveren. Voor een aantal taken zijn die resultaten al zonneklaar, zoals bij het samenvoegen van de ambtelijke uitvoeringsorganisatie of het gezamenlijk uitvoeren van toezicht, handhaving en dienstverlening. Voor de nieuwe taken is dat onduidelijk. Veel bestuurders zullen een lokaal stempel willen drukken op het

voorzieningsniveau in het sociale domein. De komende jaren moet blijken in hoeverre dat verenigbaar is met uitvoering op een regionale schaal.

Voor alle gemeenten en regio's is het belangrijk goed zicht te hebben op het functioneren van de eigen regionale werkverbanden én die in de rest van het land. En daarvan te leren. Het is belangrijk om de voortgang te volgen en de opgedane ervaringen met elkaar te delen. We zijn het aan onszelf en aan onze inwoners verplicht om steeds te blijven evalueren of de organisatievorm die we zelf hebben gekozen tot het best mogelijke resultaat leidt voor onze inwoners.

Het ligt in de rede om nu ook verder te spreken over de mogelijkheden en wenselijkheid van meer differentiatie in de uitvoering van taken tussen gemeenten. Het is geen nieuwe praktijk en wordt bijvoorbeeld al toegepast bij de maatschappelijke opvang en uitvoering van toezicht en handhaving. De vraag is of een dergelijke manier van uitvoeren ook op andere beleidsvelden tot resultaten zal leiden en of een aanpak op regionale, bovenregionale of zelfs landelijke schaal tot meer effectiviteit en efficiency kan leiden. Belangrijk daarbij is een goede werkwijze te vinden voor de soms ervaren leemte in de democratische besluitvorming.

Als deze systematiek langs de lijnen van inhoud en resultaat wordt gevolgd, kan ook gesproken worden over de juiste bestuurlijke schaal. Die discussie hoort niet vanuit het rijk te worden aangewakkerd of gestuurd, maar is een zaak van regio's, individuele gemeenten en hun inwoners. Zij moet vanuit de inhoud komen, niet vanuit opgelegde technocratische en theoretische modellen van bovenaf.

Facilitering door het Rijk

De veranderingen gaan niet van vandaag op morgen. Ruimte en vertrouwen van het Rijk zijn en blijven noodzakelijk. Horizontale verantwoording en benchmarks moeten uitgangspunt zijn, eerder dan verticaal toezicht. Bij het lokaal beleggen van verantwoordelijkheden en het mogelijk maken van lokale verschillen, past een lokale verantwoording daarover van het college aan de gemeenteraad en van de gemeente aan de gemeenschap. Daarbij kunnen alternatieve vormen van verantwoording behulpzaam zijn, zoals storytelling en outcome in plaats van steeds gedetailleerdere kwantitatieve gegevens. En passant kan dit leiden tot de vermindering van de administratieve lastendruk die ons al langer voor ogen staat.

Gemeenten kunnen taken alleen voor hun rekening nemen als daar genoeg middelen voor zijn. Als je de mogelijkheid krijgt om het verschil te maken, moet je ook lokaal kunnen bepalen wat dat mag kosten. In het huidige stelsel wordt met die mogelijkheid echter onvoldoende rekening gehouden omdat het Rijk gemeenten nauwelijks de mogelijkheid geeft te sturen op het niveau van inkomsten. Zeker nu het takenpakket van de gemeenten veel groter wordt en de omvang van de gemeentelijke begrotingen navenant groeit, dient ook goed gekeken te worden naar een verruiming van het lokale belastinggebied.

Toekomstbestendig overheidswerkgeverschap

Welk type ambtenaar hebben de gemeenten in de toekomst nodig? Aan welke kernwaarden moet een ambtenaar voldoen om zijn of haar werkzaamheden optimaal te kunnen vervullen? Welk type leiderschap is binnen een gemeentelijke organisatie in deze veranderende werkomgeving nodig? Deze kernvragen gelden als vertrekpunt voor een modern werkgeverschap van de gemeenten. Daaraan gekoppeld zijn vragen rond de modernisering van arbeidsvoorwaarden en de verschuiving van de verantwoordelijkheid voor een loopbaan van werkgever naar werknemer. Dit in het licht van de flexibilisering van de arbeidsmarkt, de opkomst van nieuwe arbeidsrelaties en de normalisering van de rechtspositie van de ambtenaar.

Gemeenten worden in hun personeelsbeleid meer en meer 'gewone' werkgevers. De bedrijfsmatige voordelen daarvan zijn duidelijk, maar er komen er ook schaduwkanten van deze veranderingen in zicht. Dat gaat niet alleen om de voorbeeldfunctie van de overheid als werkgever maar ook om bezorgdheid of lokale overheden de nieuwe taken en rollen goed kunnen uitvoeren. We weten al welke competenties de nieuwe ambtenaar bezit en hoe hij de nieuwe gemeentelijke rollen kan vormgeven. Maar hoe kunnen we meer van die soort vinden en aan ons binden? Hoe gaat de nieuwe overheidsorganisatie er uit zien?

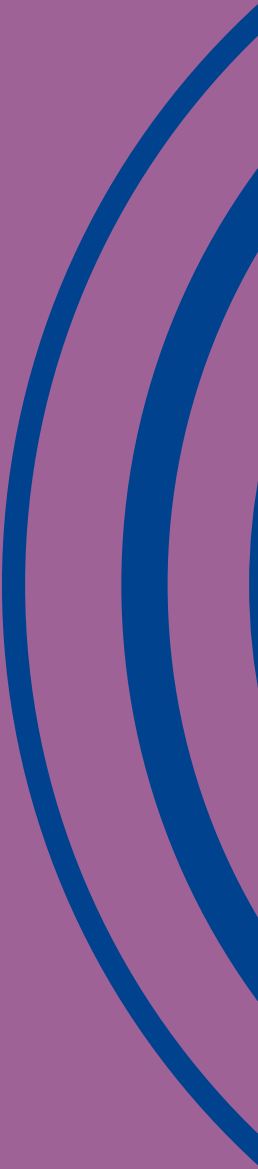
In het verlengde daarvan zouden we ons ook de vraag moeten stellen of de uitbesteding van werk en werkgeverschap op alle terreinen ook het bedoelde resultaat opleveren, zeker nu de beweging op gang komt naar een zwaardere rol van de lokale overheid.

4 Ondersteuning van de vereniging

De taken van het lokale bestuur worden zwaarder. De lokale uitvoeringskracht zal daarmee gelijke tred moeten houden, niet alleen voor de gedecentraliseerde taken maar ook voor de ontwikkelingen op het gebied van e-overheid, burgerparticipatie en dergelijke. Dat gaat ook het nodige betekenen voor de wijze waarop het VNG-bureau en de daaraan verbonden instellingen als KING, het Congres- en studiecentrum en de VNG-academie (de zogeheten VNG-familie) werken. De ondersteuning van gemeenten bij de uitvoering moet daarbij een prominente rol krijgen, evenals de uitbouw van het opleidingsaanbod voor bestuurders en ambtenaren.

Een andere belangrijke taak ligt bij de ontwikkeling en het beheer van standaarden en het organiseren van collectieve voorzieningen. Hiermee kan een grote slag worden gemaakt bij het vereenvoudigen en effectiever maken van taken die veel beslag leggen op de ambtelijke capaciteit van gemeenten. Ten slotte zal de VNG natuurlijk sterk blijven inzetten op belangenbehartiging op landelijk en Europees niveau.

Onze inzet is erop gericht de taken in een hechtere samenwerking tussen de verschillende leden van de VNG-familie uit te voeren. De eerste stappen daartoe hebben we vanaf begin dit jaar al gezet met de introductie van het project 'VNG-breed'.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

De ondersteuning van uw uitvoeringskracht: een update voor 2015 en verder

Inhoudsopgave

1	Uitvoeringskracht: wat er moet gebeuren voor onze inwoners	3
2	Naar een adequate structurele ondersteuning voor gemeenten vanuit de VNG	4
3	Knelpunten en financiering 2015	5
	Bijlage 1: Innovatie digitale samenwerking	7
	Bijlage 2: Informatievoorziening knooppuntdiensten	10
	Bijlage 3: Beheer knooppuntdiensten	13
	Bijlage 4: Regeling Doventolk	14
	Bijlage 5: Landelijke Inkooptaken	15
	Bijlage 6: Financiering	17

1 Uitvoeringskracht: wat er moet gebeuren voor onze inwoners

Razendsnelle maatschappelijke ontwikkelingen, nieuwe verhoudingen met inwoners, een bredere rol in het sociaal domein. De opgaven van de gemeenten in de komende jaren zijn levensgroot.

Er is uitvoeringskracht nodig om de nieuwe rol van gemeenten waar te maken. De gemeente moet in staat zijn om de bestaande en nieuwe taken uit te voeren naar de eisen en behoeften van inwoners en gemeenteraad. Gemeenten moeten beschikken over de juiste kennis, vaardigheden, ervaring en middelen om regie te voeren en om professionals hun werk te laten doen. Alleen zo ontstaat de noodzakelijke 'uitvoeringskracht'.

Landelijke schaal

Met het vaststellen van het stuk 'Organisatie van uitvoeringskracht' van juni 2014 belegden de gemeenten een belangrijke taak bij de VNG: de ondersteuning van de uitvoeringskracht van gemeenten en hun samenwerkingsverbanden, met name in het nieuwe sociale domein.

De intensieve ontwikkeling van de gemeenten tot belangrijkste overheidslaag voor de inwoners heeft ook grote consequenties voor de organisaties van de diensten. Met name in het sociaal domein nemen gemeenten nieuwe taken voor hun rekening die nopen tot werken op een groter schaalniveau dan de eigen organisatie. Daar vloeit regionale samenwerking uit voort, maar soms voldoet zelfs dat schaalniveau niet. Op sommige zeer specifieke gebieden is daarom sprake van een landelijke schaal.

Rol van de VNG

Om de basis op orde te hebben, is het noodzakelijk dat gemeenten zich op onderdelen als collectief organiseren. Voor veel taken betreft dit een regionale schaal, en voor een select aantal onderdelen gaat het om een landelijke opgave. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om zeer specialistische zorg, werkend op landelijke schaal, die wordt gedecentraliseerd naar gemeenten.

Landelijk ligt de ondersteuning van de uitvoeringskracht van gemeenten en hun samenwerkingsverbanden bij de VNG: het collectief verband van gemeenten met een eigen, autonome bestuurlijke organisatie. De inzet van de VNG richt zich daarmee steeds nadrukkelijker op de uitvoeringspraktijk van gemeenten.

In de Algemene Ledenvergadering die in juni 2014 werd gehouden, heeft het bestuur toegezegd te komen met een jaarlijkse, integrale planning- en controlcyclus met betrekking tot de collectieve gemeentelijke middelen die via de VNG lopen. Hiermee wordt begonnen bij de Algemene Ledenvergadering van juni 2015. Op dat moment wordt een integraal beeld gepresenteerd, uitmondend in een voorstel voor 2016. Vooruitlopend op deze nieuwe P&C-cyclus worden de onderstaande voorstellen aan u voorgelegd, die zien op de korte termijn van 2015.

2 Naar een adequate structurele ondersteuning voor gemeenten vanuit de VNG

Integrale planning en control

Zoals hierboven aangegeven komt het bestuur in juni met een jaarlijkse, integrale planning- en controlcyclus met betrekking tot de collectieve gemeentelijke middelen die via de VNG lopen.

Daarbij wordt gekozen voor een integrale besluitvorming van de Algemene Ledenvergadering, een integrale verantwoording aan deze zelfde Ledenvergadering, en een bestuurlijke organisatie (governance) van de gemeenten zelf die tussen deze momenten betrokken is bij de uitvoering.

Bij de presentatie van deze planning- en controlcyclus wordt ingegaan op de fundamentele vraag wat collectief door gemeenten op landelijk niveau wordt opgepakt en uitgevoerd, en hoe dat wordt georganiseerd.

Het moment van de Algemene Ledenvergadering in juni wordt daarbij het enige, centrale besluitvormingsmoment.

3 Knelpunten en financiering 2015

Noodzakelijke functies

De uitwerking van collectieve taken ten behoeve van alle gemeenten, met name in het sociaal domein, heeft de afgelopen tijd een steeds groter beslag gekregen op de werkzaamheden van en vanuit de VNG. Het gaat hierbij om een proces waarbij, net als bij gemeenten zelf, werd aangelopen tegen omstandigheden die niet waren voorzien toen het proces werd ingezet.

Op deze korte termijn gaat het nu om functies die noodzakelijk zijn om problemen, met name in de drie decentralisaties, te voorkomen. De kosten daarvan zijn geminimaliseerd tot het absoluut noodzakelijke. Met de voorstellen wordt onder meer ervoor zorggedragen dat verantwoording, declaratie en facturatie van zorg kunnen worden verwerkt. De efficiëntie van de uitvoering wordt hiermee vergroot en administratieve lasten verlaagd. Verder zijn bestuurlijke afspraken gemaakt die moeten worden nagekomen.

In de bijgaande stukken wordt ingegaan op de richting en financiering van deze voorstellen.

Ten eerste wordt gevraagd in te stemmen met een voorstel voor de ontwikkeling van een collectieve aanpak voor het gemeentelijke informatiebeleid, waarmee gemeenten met behoud van de autonome beleidsvrijheid worden ondersteund in hun werk. Het gaat om **innovatie in de digitale samenwerking** in een aanpak die wordt uitgewerkt voor de Algemene Ledenvergadering van juni 2015. In de aanloop daarnaartoe ligt er voor de korte termijn een aantal beheer- en ondersteuningsvoorstellen op het terrein van dienstverlening en informatie, om de reeds ontwikkelde digitale producten te borgen.

Onder het adaptief onderhoud van de **informatievoorziening knooppuntdiensten** verstaan we zowel het adaptief onderhoud aan de standaarden als de knooppuntdiensten zelf. Zo worden processen in de Wmo, jeugdzorg en Wlz goed ondersteund, bijvoorbeeld door digitale ontvangst van facturen of versturing van zorgtoewijzingen. Bovendien kunnen hiermee wijzingen in wet- en regelgeving worden doorgevoerd. Gemeenten worden ondersteund bij het aansluiten op de knooppuntdiensten, opdat de voorziening wordt gebruikt en de administratieve lasten omlaag gaan.

Door het **beheer** van de knooppuntdiensten wordt de continuïteit van het systeem geborgd. Het correctief onderhoud en het in stand houden van de berichtenstromen die in productie zijn, garanderen de noodzakelijke gegevensuitwisseling. Verder kunnen gemeenten bij vragen of incidenten rondom de gegevensuitwisseling bij de beheerder van de knooppuntdiensten terecht.

In juni 2014 is besloten om vanaf 2015 de **regeling doventolk** voor het leefdomein landelijk uit te (blijven) voeren. Ondertussen is uit een nadere analyse van de ontwikkeling van de aantallen gebruikers gedurende de laatste jaren duidelijk geworden dat de regeling in 2015 meer gaat kosten dan aanvankelijk begroot. Met het ministerie van VWS is overeengekomen dat het daartoe voor 2015 eenmalig het benodigde bedrag toevoegt aan het gemeentefonds.

In juni 2014 is tevens besloten dat de uitvoering van **landelijke inkooptaken** de komende jaren plaatsvindt door het VNG-bureau. Op dit moment worden deze inkooptaken deels uitgevoerd door medewerkers van de VNG, aangevuld met externe capaciteit. Opdat deze landelijke taken voor de gemeenten ook in 2015 worden uitgevoerd, zijn middelen nodig om de coördinatie van de landelijke inkoop te organiseren door middel van contracten en overeenkomsten op landelijk niveau.

Urgentie voor 2015

Dit zijn knelpunten die iedere gemeente direct dan wel indirect raken. De urgentie is evident. De gevolgen van het eventueel wegvallen van deze functies voor de uitvoeringskracht van gemeenten op deze onderwerpen zijn groot. Naast de maatschappelijke gevolgen, met name in het kwetsbare sociaal domein, zou dit een desinvestering betekenen met betrekking tot de inspanningen die reeds gedaan zijn. Voor de bovenstaande onderwerpen wordt daarom een verzoek aan de BALV voorgelegd om deze knelpunten op korte termijn te ondervangen via een bekostiging uit het gemeentefonds. In de financiële bijlage wordt ingegaan op de argumenten om voor deze korte termijn van 2015 voor deze route te kiezen. Dit voorstel voor 2015 past niet in het ritme van deze nieuwe P&C-cyclus. Het betreft beperkte, noodzakelijke functies voor de kortere termijn. Op de langere termijn, vanaf 2016, worden de functies ingepast in de lange-termijnvisie van de P&C-cyclus inclusief de bijbehorende verantwoording. Hierover wordt besloten op de ALV van juni 2015.

Financieel beslag en dekking

De financiële bijlage geeft een uitwerking van het financieel beslag van de bovenstaande voorstellen en de wijze van financiering.

1 Innovatie Digitale samenwerking	€ 480.000
2 Gegevensknooppunt Gemeenten	€ 1.389.810
3 Beheer Gegevensknooppunt Gemeenten	€ 1.880.717
4 Doventolk (doorsluizen van middelen VWS)	€ 2.400.000
5 Landelijke inkoop	€ 250.000

Er zijn twee mogelijkheden om de oplossing van deze zaken collectief vanuit alle gemeenten te financieren: een verhoging van de contributie aan de VNG, dan wel een uitname uit het Gemeentefonds. In de financiële bijlage worden voor- en nadelen tegen elkaar afgezet. Gelet op deze afweging, met name in het perspectief van de gewenste snelheid van handelen, vragen wij instemming van de Ledenvergadering om de financiering op te lossen via een uitname uit het gemeentefonds voor 2015.

Het betreft onder meer een goedkeuring van enkele structurele activiteiten. Bij de aanstaande Algemene Ledenvergadering in juni 2015 wordt hierop teruggekomen, in lijn met de dan te presenteren integrale P&C-cyclus.

Voorstel aan de Buitengewone Ledenvergadering van 17 november 2014 te Utrecht:

Het bestuur stelt de Buitengewone Algemene Ledenvergadering voor om:

- A In te stemmen met de voorstellen rond de innovatie digitale samenwerking zoals beschreven in bijlage 1, en dit te financieren zoals beschreven in bijlage 6 middels herbestemmingen en een uitname uit het gemeentefonds van € 480.000.-.
- B In te stemmen met de voorstellen rond het Gegevensknooppunt Gemeenten zoals beschreven in bijlage 2, en dit te financieren zoals beschreven in bijlage 6 middels herbestemmingen en een uitname uit het gemeentefonds van € 1.389.810,-.
- C In te stemmen met de voorstellen rond het Beheer Gegevensknooppunt Gemeenten zoals beschreven in bijlage 3, en dit te financieren zoals beschreven in bijlage 6 middels een uitname uit het gemeentefonds van € 1.880.717.-.
- D In te stemmen met de voorstellen rond de Doventolk zoals beschreven in bijlage 4, en dit te financieren zoals beschreven in bijlage 6 middels een uitname uit het gemeentefonds van € 2.400.000, zijnde de middelen die door het ministerie van VWS aan datzelfde gemeentefonds worden toegevoegd.
- E In te stemmen met de voorstellen rond Landelijke inkoop zoals beschreven in bijlage 5, en dit te financieren zoals beschreven in bijlage 6 middels een uitname uit het gemeentefonds van € 250.000.-.

Bijlage 1: Innovatie digitale samenwerking

Het onderstaande is een samenvatting van een aantal onderliggende stukken.

Op www.vng.nl/balvstukken2014 vindt u materiaal waarin de voorstellen verder worden uitgewerkt.

U vindt daar de volgende documenten:

- [Innovatie Digitale Samenwerking](#)
- [Borging van de basis op orde informatievoorziening](#)

Bijlagen:

- 1 [Propositie Beheer producten en behoud aanpak Operatie NUP](#)
- 2 [Voorstel Ondersteuning gemeenten ter overbrugging periode O-NUP – aanvang Collectieve aanpak](#)
- 3 [Voorstel Transitie 14+ netnummer per 1-1-2015](#)
- 4 [Propositie Realisatie en Beheer Gemeentelijk Monitor Sociaal Domein](#)
- 5 [Financieringsvoorstel Innovatie Digitale Samenwerking gemeenten en borging basis op orde](#)

Achtergrond

Gemeenten gaan van “beleid maken en zelf uitvoeren” naar “informatieverwerkende organisaties die zich focussen op beleid, inkoop en regie”, met behoud van de verantwoordelijkheid van de gemeentebesturen. De rol van informatie binnen gemeenteorganisaties wordt hierdoor steeds belangrijker, vooral bij de dienstverlening en bestuurlijke besluitvorming. Gemeenten zullen hun informatiehuishouding actief verder ontwikkelen. Hierbij zien we “gezamenlijk waar het kan” als een noodzakelijke ontwikkeling en antwoord op de algemene behoefte aan reductie van complexiteit en kostenbeheersing. De instelling van de Commissie Dienstverlening en Informatiebeleid illustreert het belang van bestuurlijke betrokkenheid bij zowel visievorming als tenuitvoerlegging.

De leden van de VNG hebben in de Algemene Ledenvergadering van 2014 het bestuur opgedragen om een visie uit te werken op: standaardisatie, ontwikkeling en beheer van standaarden, monitoring, verantwoording en eventuele bovengemeentelijke samenwerking, inclusief een financieringsvoorstel. De wens van gemeenten om meer samen te werken en de stand van de techniek, maken het noodzakelijk om te werken aan een collectieve aanpak, verdere standaardisatie en gezamenlijke verwerving en/of realisatie van generieke voorzieningen.

Activiteiten vanuit het VNG-bureau

Doorontwikkeling en innovatie

Landelijk kan een nieuwe fase worden gemarkeerd. Voorzieningen die onderdeel zijn van de Generieke Digitale Infrastructuur worden steeds meer in beheer en gebruik genomen. Gemeenten zullen deze voorzieningen benutten om hun dienstverlening te verbeteren. In deze nieuwe fase blijft innovatie van belang. Dit kan door kleinschalige initiatieven decentraal te ontwikkelen en in tweede instantie te standaardiseren en landelijk op te schalen met behoud van autonome beleidsruimte.

Deze belangrijke rol van standaardiseren en opschalen kan worden uitgevoerd door VNG en KING. Samen met netwerken van gemeenten en brancheverenigingen kunnen ontwikkelde innovaties onder alle gemeenten worden verspreid. Hierbij wordt aangesloten op de methodiek die nu ook wordt gehanteerd in de Living Labs van het vISD-project in het sociaal domein. Andere voorbeelden van samenwerking en opschaling zijn onder meer uitfasering Windows XP en het initiatief tot collectieve verwerving van telefonie, waarbij de gezamenlijke initiatiefnemers de voorfinanciering voor hun rekening nemen. De Commissie D&I faciliteert deze ontwikkeling en beziet welke initiatieven tot standaard

moeten worden verheven. Dat brengt richtinggevende kaders met zich mee.

Samenhang gemeentelijke informatievoorziening en landelijke infrastructuur

Begin 2013 heeft de minister van BZK het rapport en advies Governance generieke digitale infrastructuur (GDI) vastgesteld. In dit rapport wordt geconcludeerd dat er te weinig regie/sturing op de samenhang van de GDI was. Om dit te verbeteren is de Nationaal Commissaris Digitale Overheid (NCDO: Bas Eenhoorn) door het kabinet ingesteld. De NCDO zal de adviezen uit het rapport uitvoeren en regie voeren over verdere inrichting en functioneren van de GDI. Vooral het functioneren als één overheid moet hierin tot uiting komen. Voor een lokaal krachtige overheid is het vertegenwoordigen van het gemeentelijk belang richting de NCDO essentieel. Een sterke bestuurlijke commissie met een duidelijke gemeentelijke visie, aanpak en vraag aan de NCDO zijn randvoorwaarden hiervoor.

Europa

Als laatste moeten ook Europese ontwikkelingen in ogenschouw worden genomen. Nieuwe wetgeving (zoals de Europese Dataprotectieverordening) zal grote impact hebben op gemeenten en de gemeentelijke informatievoorziening. Hierop moet tijdig worden ingespeeld en het is van belang om als gemeente de interne informatievoorziening op orde te hebben.

Uitgangspunten

Voor de ontwikkeling van de aanpak, die in juni 2015 aan de ALV voor besluitvorming zal worden voorgelegd, gelden de volgende uitgangspunten:

- Uitvoering van (nieuwe) wet- en regelgeving wordt door gestandaardiseerde werkprocessen ondersteund, met zoveel mogelijk generieke digitale voorzieningen;
- Innovaties worden door gemeenten in kleine projecten ontwikkeld, omarmd en waar mogelijk opgeschaald naar generieke voorzieningen;
- Digitale infrastructurele voorzieningen worden zoveel mogelijk collectief georganiseerd;
- De collectieve voorzieningen vormen na besluitvorming de voorzieningen voor alle gemeenten.

Bij de collectieve aanpak wordt gekeken naar vier typen ontwikkelingen die de gemeentelijke informatievoorziening raken:

1 Projecten en innovaties vanuit gemeentelijke domeinen.

Dit zijn door de commissie D&I geprioriteerde initiatieven, die voortkomen uit of passen in de agenda's van bestaande initiatieven zoals Dienstverlening 2020, Doorbraken in dienstverlening en de diverse gemeentelijke domeinen (Sociaal, Ruimtelijk enz.).

2 Transitie vanuit het Rijk.

Deze transitie moeten worden voorzien van uitvoeringsrealisme door een sterke gesprekspartner te zijn voor departementen. Hierin moeten gemeenten via de Commissie D&I sterk worden vertegenwoordigd. Voorbeelden van deze transitie zijn de decentralisaties in het sociaal domein, de Omgevingswet en de Archiefinnovatie.

3 Programma's/projecten vanuit GDI Rijk en generieke gemeentelijke voorzieningen.

Gemeenten zijn als volwaardige gesprekspartner vertegenwoordigd bij de NCDO. Hierdoor kan de behoefte van de gemeenten betreffende de beschikbaarheid van basisvoorzieningen en gegevens worden zeker gesteld in de GDI. Ook zal er vroegtijdig aandacht zijn voor de informatiecomponent bij nieuwe wetgevingstrajecten. Voorbeelden van resultaten van dit soort programma's/projecten zijn vormen van authenticatie, frontofficevoorzieningen, basisregistraties en generieke voorzieningen als Digimelding en Digilevering.

4 Gemeentelijke generieke informatiekundige thema's.

Dit zijn meer algemene thema's die voor alle gemeenten relevant zijn en waar intensivering van generieke ondersteuning en coördinatie op nodig is. Voorbeelden van deze thema's zijn (binnenge-

meentelijke) informatie-architectuur, informatieveiligheid, leveranciersmanagement, gegevensmanagement, eigenaarschap van gegevens, standaarden en implementatieondersteuning, maar ook beleids- en sturingsinformatie voor gemeentebestuur.

Governance-structuur

Als onderdeel van de aanpak wordt een governancestructuur uitgewerkt. Een belangrijke pijler van deze governancestructuur zullen samenwerkende algemeen directeuren/gemeentesecretarissen van gemeenten zijn. Ook krijgt de commissie Dienstverlening en Informatiebeleid een rol, dit in perspectief van de portefeuilles van de commissie. De commissie moet richtingbepalend zijn, prioriteren en keuzes maken. Voor het maken van deze keuzes zal een wijze van vraagarticulatie vanuit (groepen van) gemeenten worden gehanteerd en deze werkwijze zal worden opgenomen in de governance van verschillende inhoudelijke projecten/programma's/ thema's.

Borging van 'de basis op orde' informatievoorziening

De Innovatie Digitale Samenwerking voorziet in juni 2015 in een collectieve aanpak voor gemeentelijk informatiebeleid voor de komende jaren en het ontwikkelingen en borgen van digitale producten. Om de collectieve aanpak waar te kunnen maken is het zaak om opgebouwde kennis en instrumenten te borgen voor hergebruik en doorontwikkeling.

De VNG en KING programma's Operatie NUP (O-NUP) en vISD hebben de afgelopen jaren onmiskenbaar bewustwording en momentum gecreëerd voor het aansluiten op de Gemeenschappelijke Digitale Infrastructuur en een informatiekundige basis voor de decentralisaties. Per 1 januari 2015 zullen deze programma's eindigen. Indien deze programma's geen vervolg krijgen, zullen de ontwikkelde ondersteuningsmechanismen verloren gaan, zullen de implementaties momentum verliezen en komt het realiseren van de 'basis op orde' in gevaar.

Om de periode tussen januari 2015 en de collectieve aanpak te overbruggen zijn direct besluiten nodig:

1 Borg het beheer van opgeleverde producten en de ontwikkelde standaardisatie- en implementatie-aanpakken:

Door het beheer te regelen wordt voorkomen dat alle structurele resultaten wegvallen die later opnieuw moeten worden ontwikkeld of georganiseerd. De bijgaande voorstellen "Beheer producten en continuering implementatieaanpak Operatie NUP", "Gemeentelijke monitor sociaal domein" en "14+ netnummer" werken dit in detail uit.

2 Vervolg de ondersteuning van gemeenten voor aansluiting op cruciale onderdelen van de GDI:

In de periode tussen einde Operatie NUP en begin collectieve aanpak is het noodzakelijk om gemeenten te blijven ondersteunen, om zodoende de ingezette beweging bij gemeenten gaande te houden en de basis verder op orde te krijgen. Hiermee wordt voorkomen dat 2016 een nieuw opstartjaar wordt met de daarbij benodigde extra inspanning en kosten, en verlies van momentum.

Om de 'basis op orde' informatievoorziening te borgen is daarom concreet noodzakelijk:

- 1 het in beheer nemen van standaarden met bijbehorend leveranciersmanagement en implementatieaanpak voortkomend uit het programma Operatie NUP
- 2 de ondersteuning van gemeenten om de ingezette beweging, de basis verder op orde te krijgen, gaande houden, ter overbrugging van de periode einde Operatie NUP en het begin van de collectieve aanpak
- 3 Transitie14+ netnummer per 1-1-2015
- 4 de realisatie en het beheer van de gemeentelijke monitor sociaal domein uit het programma vISD.

Bijlage 2: Informatievoorziening knooppuntdiensten

Achtergrond

Om de taken in het sociaal domein goed uit te kunnen voeren moeten alle gemeenten hun administratie en informatievoorziening op orde hebben. Ook de informatieverstrekking aan de inwoners en de bescherming van hun privacy moeten goed geregeld zijn. Gezien de vele relaties met aanbieders en uitvoeringsorganen is de gemeentelijke informatievoorziening in het sociaal domein complex.

In de Buitengewone Algemene Ledenvergadering van november 2013 hebben de gemeenten ingestemd met de start van het programma Informatievoorziening Sociaal Domein (VISD). Dit programma heeft het afgelopen jaar de gemeenten ondersteund bij het inrichten van hun informatievoorziening. In de bijlage (1) is een verantwoording gegeven over de uitgevoerde werkzaamheden en de opgeleverde producten.

Het voorstel is om de ondersteuning vanuit het programma VISD per 1 januari 2015 stop te zetten en de focus te verleggen naar het adaptieve onderhoud en het beheer van de in 2014 gerealiseerde knooppuntdiensten. In aanloop naar 1 januari 2015 is wel een plan van aanpak VISD 2.0 ontwikkeld. De uitvoering van het plan van aanpak VISD 2.0 kan nu nog niet starten omdat hiervoor de benodigde middelen niet beschikbaar zijn. Daarom zullen we nu onderzoeken op welke wijze het VISD 2.0 plan kan worden gefinancierd om zo snel mogelijk te kunnen starten. Het plan van aanpak VISD 2.0 zal indien nodig in 2015 in de ALV ter besluitvorming voor worden gelegd.

Vooruitlopend op besluitvorming omtrent het plan van aanpak VISD 2.0 is nu tot 1 juli 2015 budget nodig voor het adaptief onderhoud van de knooppuntdiensten.

Activiteiten vanuit VNG-bureau

Onder het adaptief onderhoud van de informatievoorziening knooppuntdiensten verstaan we zowel het adaptief onderhoud aan de standaarden als de knooppuntdiensten zelf. Zo worden processen in de Wmo, jeugdzorg en Wlz goed ondersteund, bijvoorbeeld door digitale ontvangst van facturen of versturing van zorgtoewijzingen. Bovendien kunnen hiermee wijzingen in wet- en regelgeving worden doorgevoerd. Gemeenten worden ondersteund bij het aansluiten op het GGK, opdat de voorziening wordt gebruikt en de administratieve lasten omlaag gaan.

Verantwoording 2014

Het onderstaande is een samenvatting van een [uitgebreider document](#). Deze volledige verantwoording over 2014 is te vinden op www.vng.nl/balvstukken2014

In 2014 heeft het VISD programma langs vier inhoudelijke actielijnen en de ondersteuningslijn al veel producten opgeleverd.

Gegevensuitwisseling

Vanuit het project gegevensuitwisseling VISD is gewerkt aan het standaardiseren van de informatieuitwisseling tussen gemeenten en organisaties in het sociaal domein. Dit verlaagt de administratieve lasten voor gemeenten en is kosten-efficiënt. Voor de Wmo en Jeugd-GGZ/AWBZ zijn standaarden gedefinieerd zodat het verwijzen van cliënten door gemeenten naar aanbieders van maatschappelijke ondersteuning en jeugdzorg geautomatiseerd kan verlopen. Deze aanbieders kunnen op hun beurt voor de ontvangen toewijzingen declaraties via berichten indienen bij gemeenten. Om de informatie-

uitwisseling op een efficiënte en gestructureerde manier te laten verlopen, is verder gewerkt aan de realisatie van een Gemeentelijk Gegevensknooppunt (GGk) als verbindende schakel tussen gemeenten en duizenden gecontracteerde instellingen.

Beleidsinformatie

Vanuit het project beleidsinformatie wordt een gemeentelijke monitor Sociaal Domein ontwikkeld. De monitor bevat informatie die gemeenten nodig hebben ten behoeve van de horizontale beleids- en verantwoordingsinformatie. De monitor geeft gemeenten o.a. inzicht in het gebruik in het sociaal domein, de beoogde transformatie, cliëntervaring en early warning items. De monitor stimuleert het meten, leren en ontwikkelen op indicatoren die aansluiten bij doelen van de decentralisatie.

Programma van eisen

Vanuit het project 'programma van eisen' zijn gemeenten ondersteund bij het inrichten van de binnen-gemeentelijke informatiehuishouding sociaal domein. Het belangrijkste vertrekpunt hierbij is geweest dezelfde informatieketen van inkijk, signalering, registratie 1-plan en berichtgeving. Elke gemeente kiest hiervoor haar eigen inrichting.

Privacy en gegevensuitwisseling

Goed en zorgvuldige gegevensuitwisseling zijn randvoorwaarden voor de informatievoorziening in het sociaal domein. Voor de actielijn privacy en gegevensuitwisseling stond 2014 in het teken van bewustwording voor het belang van goede en zorgvuldige gegevensuitwisseling bij het inrichten van het sociaal domein. Daarbij is de nadruk specifiek op domeinoverstijgende gegevensuitwisseling. De ontwikkelde producten binnen de actielijn zijn bedoeld om gemeenten te ondersteunen om zelf het privacybeleid rondom sociaal domein goed in te regelen.

Ondersteuning

Vanuit de ondersteunende actielijn zijn gemeenten ondersteund bij het oplossen van informatiekundige vraagstukken gebaseerd op de input van de inhoudelijke actielijnen. De oplossingen zijn gericht op het reduceren van complexiteit in de uitvoering.

Landelijke afspraken, landelijke ICT-voorzieningen

De decentralisaties laten de gemeenten weliswaar vrij bij de inrichting van hun uitvoering, maar er zijn wel landelijke eisen waaraan de gemeentelijke informatievoorziening moet voldoen. Deze eisen vloeien voort uit de Jeugdwet, de Wmo 2015 en de Participatiewet. Daarnaast heeft de ALV afgelopen juni besloten om op onderdelen de gemeentelijke informatievoorziening in het sociaal domein te standaardiseren.

De informatievoorziening van elke gemeente dient per 1 januari 2015 te voldoen aan de volgende landelijke afspraken:

- Aansluiting op de CORV (berichtenuitwisseling in het gedwongen kader Jeugd);
- Aansluiting op de SVB voor de verwerking van PGB-trekkingsrechten;
- Aansluiting op het CAK voor de inning van de eigen bijdrage en de ouderbijdrage;
- Invoering van de declaratie- en facturatiestandaarden voor de Wmo (de i-Wmo standaarden) en voor de jeugd(-ggz),
- Aansluiting op de knooppuntdiensten voor de elektronische verwerking van Wmo- en Jeugd declaraties vanuit hulpaanbieders;
- Gestandaardiseerde aanlevering van beleidsverantwoording aan het CBS, ten behoeve van de gemeentelijke monitor & statistiek sociaal domein;
- Voldoen aan de beveiligingsrichtlijnen uit de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG);
- Voldoen aan de privacy-vereisten vanuit de Wet Bescherming Persoonsgegevens en de materiewetten.

De centrale ondersteuning op al deze trajecten is opgenomen in het VISD 2.0 plan en hiervoor zal financiering worden gezocht bij de departementen en binnen VNG/KING. Het realiseren van de landelijke standaarden en ICT-voorzieningen als ook het inrichten van een duurzame gemeentelijke informatiehuishouding is nog wel steeds noodzakelijk om de hulpverlening aan de inwoners te kunnen garanderen. Daarnaast zijn de knooppuntdiensten onmisbaar om de declaraties en de verantwoording vanuit de hulpaanbieders efficiënt en betrouwbaar te kunnen verwerken.

Alleen focus op knooppuntdiensten, daarna wellicht innovatie en doorontwikkeling

De aanpak tot 1 juli 2015 is alleen nog gericht op het adaptieve onderhoud van de knooppuntdiensten. Als gevolg daarvan zal implementeren van de andere hierboven genoemde noodzakelijke ICT-voorzieningen voor de afronding van de transitie in het sociaal domein niet langer centraal worden ondersteund, tenzij hiervoor alsnog financiering wordt gevonden. Deze ICT-voorzieningen zijn wel nodig omdat ze de gemeenten helpen om efficiënt en doelmatig, en met zo min mogelijk administratieve lasten, te voldoen aan de wettelijke vereisten aan de uitvoering van de Jeugdwet, de Wmo 2015 en de Participatiewet.

De VNG zal het plan van aanpak VISD 2.0 verder afstemmen met de gemeenten, en indien nodig in juni 2015 een besluit aan de ALV voorleggen. De basis voor dat plan is de kennis en ervaring, die het VISD-programma het afgelopen jaar heeft opgedaan. Onder andere zijn samen met de living labs voorstellen ontwikkeld over hoe informatie en ICT kunnen helpen bij de innovatie van de dienstverlening in het sociaal domein. ICT kan bijvoorbeeld helpen om de effectiviteit van sociale wijkteams te vergroten. Daarnaast kan via apps en social-media-achtige toepassingen de eigen verantwoordelijkheid van de inwoners worden gestimuleerd. In de administratie in de back-office is door verder gaande standaardisatie een forse reductie mogelijk in complexiteit en in de administratieve lasten voor gemeenten en hulpaanbieders.

Bijlage 3: Beheer knooppuntdiensten

Achtergrond

De decentralisaties in het sociaal domein leiden ertoe dat gemeenten meer gegevens gaan uitwisselen met een groot aantal partijen. Informatievoorziening knooppuntdiensten zijn nodig om de gegevensstromen te faciliteren tussen gemeenten en ketenpartners. Dit voorkomt hoge administratieve lasten en beperkt risico's in de gegevensuitwisseling. De impact van de implementatie van de decentralisaties wordt hiermee lager voor gemeenten en zorgaanbieders. Standardisatie en hergebruik van voorzieningen houden de kosten voor gemeenten zo laag mogelijk. Ook verbeteren de knooppuntdiensten de effectiviteit en de betrouwbaarheid van de gegevensuitwisseling.

In 2014 zijn de basisinfrastructuur en de eerste drie knooppuntdiensten gerealiseerd. Het is noodzakelijk dat deze knooppuntdiensten beheerd zullen worden. Hiervoor wordt opdracht gegeven aan het Inlichtingenbureau en VECOZO. Ook omtrent de vastgestelde standaarden is beheer noodzakelijk. Voor dit beheer zullen het zorginstituut Nederland en Vektis opdracht krijgen de uitvoering te doen. VNG/KING is namens gemeenten gedelegeerd opdrachtgever voor deze werkzaamheden en voert daarvoor de benodigde processen uit.

Activiteiten vanuit VNG-bureau

De afbakening van het beheer bestaat uit het leveren van de knooppuntdiensten inclusief uitvoering van relevante beheerprocessen: organisatie, infrastructuur, kwaliteitswaarborging en rapportage over het functioneren van de drie knooppuntdiensten. Het heeft betrekking op 2015 en op de volgende knooppuntdiensten:

1. Beschikbaarstelling basisinfrastructuur
2. iWmo-berichtenverkeer (Toewijzings- en declaratieberichten);
3. Jeugd-GGZ-berichtenverkeer (Toewijzings- en declaratieberichten voor Jeugd-GGZ) Inclusief een Opvraagservice voor het "woonplaatsbeginsel";
4. WLZ-Indicatie (Indicatieservice waar gemeenten kunnen vragen of er een door het CIZ WLZ-indicatie voor een burger is afgegeven).

De genoemde knooppuntdiensten worden opgeleverd voor 1 januari 2015. Deze opleveringen zijn inclusief uitgevoerde ketentesten, kleinschalig proefgebruik en het inrichten van de beheerorganisatie. Het doel is dat vanaf 1 januari 2015 de knooppuntdiensten beschikbaar zijn voor grootschalig gebruik.

Ten aanzien van het beheer geldt dat bij in productie name en overgang naar beheer in 2015 geen eigen standaarden ontwikkeld hoeven te worden door KING of het Inlichtingenbureau. Onder het initiële beheer valt dan het aannemen van de standaarden zoals reeds beschikbaar.

De volgende standaarden worden bij live-gang in januari 2015 overgenomen in het beheer:

- 1 Voor het Wmo deel de WMO standaard zoals beheerd door respectievelijk het Zorginstituut Nederland en Vektis, bestaande uit de toewijzings- en declaratieberichten;
- 2 Voor de Jeugdwet wordt gebruik gemaakt van de Vektis standaard, bestaande uit het Jeugd-GGZ-berichtenverkeer (Toewijzings- en declaratieberichten voor Jeugd-GGZ), inclusief een Opvraagservice voor het "woonplaatsbeginsel".

Bijlage 4: Regeling Doventolk

Achtergrond

De ondersteuning voor mensen met een zintuiglijke beperking is zeer specialistisch. Het betreft een relatief gering aantal cliënten, een beperkt aantal aanbieders en een ook inhoudelijk gezien specialistische vorm van begeleiding. Landelijke inkoopafspraken met aanbieders zijn daarom gewenst. Aanleiding hiervoor is het feit dat de regeling doventolk mee gaat in de decentralisatie Wmo 2015. Voorheen was de regeling doventolk onderdeel van de AWBZ. In de ALV van 18 juni 2014 is het besluit om vanaf 2015 de regeling doventolk landelijk te (blijven) uitvoeren bekrachtigd.

Inhoudelijke activiteiten VNG-bureau

Op 16 februari 2014 heeft de VNG commissie Gezondheid en Welzijn ingestemd met het onderbrengen van de inkoop van de doventolkvoorziening bij 'de landelijke coördinatiefunctie' van de VNG en met het voorstel om de toegangscriteria landelijk te bepalen (wanneer recht op een tolk en hoeveel uren). Ondertussen is uit een nadere analyse van de ontwikkeling van de aantallen gebruikers gedurende de laatste paar jaar duidelijk geworden dat de regeling in 2015 meer gaat kosten. Daarop is voor 2015 ingezet op een versoering van de regeling voor wat betreft de vergoedingen aan de tolken. Dit levert niet voldoende op om de uitgavenstijging geheel te compenseren.

Bijlage 5: Landelijke Inkooptaken

Achtergrond

De VNG is zowel belangenbehartiger richting het Rijk om voor gemeenten werkbare regelgeving en bijbehorende toereikende randvoorwaarden te realiseren, als ondersteuner van gemeenten bij de organisatie en uitvoering van de omvangrijke nieuwe taken. Per 2015 komt daar ook de inkoop van bepaalde specialistische en/of landelijk georganiseerde taken bij. Conform het besluit van de Algemene Ledenvergadering van juni 2014 vindt de uitvoering van landelijke inkooptaken de komende jaren plaats door het VNG-bureau. Op dit moment worden deze taken deels uitgevoerd door medewerkers van de VNG, aangevuld met externe capaciteit.

Inhoudelijke activiteiten VNG-bureau vanaf 1 januari 2015

- **Beleidsvoorbereiding:** het onderzoeken, volgen van en richting geven aan verschillende beleidsaspecten die betrekking hebben op de landelijke afspraken, voorbereiding van overleggen met gemeenten en het rijk over landelijke functies. Denk hierbij aan onderwerpen zoals het faciliteren en stimuleren van transformatie in de raamovereenkomsten (de ontwikkelagenda).
- **Contractbeheer:** het beheren van de raamcontracten, PvE's, contracten en het actualiseren daarvan op basis van ontwikkelingen in het veld.
- **(Bij)Sturen, signalering, monitoring en kwaliteitsborging:** het beheren van de raamcontracten door het bewaken van het gebruik van de raamovereenkomsten (zorgvolume, zorgduur, uitstroom, etc.), het signaleren/escaleren bij onderbenutting van de raamovereenkomsten (o.a. continuïteit van de aanbieder), het bewaken/borgen van de afgesproken kwaliteit van de jeugdzorg (bijvoorbeeld door materiële controle), het herijken/indexeren van de afgesloten tarieven, het bepalen en meewerken aan de ontwikkelagenda die met aanbieders is afgesproken, evalueren, het onderhouden van relaties. De VNG ontvangt vier maal per jaar data van instellingen en op basis van deze informatie zal die monitoring gebeuren.
- **Het beheren van de overeenkomsten voor uitnamen:** gesprekken voeren over resultaten die benoemd zijn in PvE's, en twee maal inhoudelijke en financiële verantwoording richting VNG.
- **Betrekken van gemeenten:** elke twee maanden ambtelijk en bestuurlijk indien nodig bij voorbereiding van tweemaaljaarlijkse gesprekken met alle partijen, kaderstelling, jaarplannen, ontwikkelagenda, omgaan met meldingen van calamiteiten etc.
- Twee keer per jaar gesprekken met alle aanbieders en voorzieningen afzonderlijk: zowel met de raamcontractspartijen, als met de voorzieningen waarvoor een uitname is gedaan, voert de landelijke coördinatiefunctie minimaal twee keer per jaar een gesprek over voortgang, verantwoording etc., ter voorbereiding op verantwoordingsmomenten naar de leden. Het voorbereiden van besluiten die gemeenten gezamenlijk zouden moeten nemen m.b.t. de raamcontracten zijn o.a.:
 - Besluit om zorgfuncties toe te voegen of af te voeren van de landelijke lijst
 - Besluit om overeenkomsten met aanbieders voor landelijke functies op te zeggen of te continueren
 - Besluit over de strategie, inhoud en tariefstelling in de raamovereenkomst
- **Helpdesk en informatievoorziening:** het beantwoorden van vragen van gemeenten en aanbieders over de werking en het afroepen van de afgesloten raamovereenkomsten en/of de werking van de rol van financier van de VNG, beheren van informatie op de website, beheren van een eigen email-adres, presenteren van de landelijke coördinatiefunctie bij gemeenten. Wij verwachten in het eerste half jaar van 2015 een piek aan vragen te ontvangen bij de landelijke coördinatiefunctie, zowel van gemeenten als van aanbieders. Onderwerpen die wij verwachten zijn: de betaling van facturen, het

niet benutten van het raamcontract en discussies over de toepassing van het woonplaatsbeginsel.

Governance c.q. communicatie met de leden

De VNG handelt in opdracht van haar leden en dient verantwoording af te leggen aan haar leden. Wij zien dat als volgt voor ons:

- De **ALV** informeren wij twee keer per jaar als dat nodig is over het functioneren van de landelijke coördinatiefunctie. In ieder geval jaarlijks via het jaarverslag van de VNG.
- Indien nodig, zullen wij het **VNG bestuur** vragen besluiten te nemen.
- Wij presenteren de **Commissie Gezondheid & Welzijn**, **Commissie Werk & Inkomen** en de **Subcommissie Jeugd** zo vaak als nodig de gang van zaken omtrent de raamcontracten. Voor wat betreft de financiering van de landelijke voorzieningen dienen de commissies de jaarrekeningen en jaarverslagen in mei goed te keuren en krijgen zij de mogelijkheid in september om prioriteiten voor de jaarplannen van de landelijke voorzieningen te stellen. Tevens keuren zij in oktober de jaarplannen goed en ontvangen zij de half jaarverslagen van de landelijke voorzieningen¹. In geval van het verstrijken van de looptijd van de financiering van één of meer voorzieningen zullen we de commissies om advies vragen voor het al dan niet voortzetten van de financiering door de VNG, alvorens we bij de ALV eventueel overgaan tot het verzoek voor een uitname. Alle commissievergaderingen worden ambtelijk voorbereid; in de **ambtelijke netwerken** zullen wij dezelfde stukken daarom de revue laten passeren.
- Wij maken een overzicht openbaar waarin wij alle afspraken zetten die wij hebben met aanbieders waarmee wij een raamcontract sluiten. Per aanbieder is een programma van eisen opgesteld, dat voor iedereen toegankelijk is. Op die manier is het voor **gemeenten** mogelijk vraagpunten en onderwerpen aan ons mee te geven om te bespreken in die gesprekken.
- Tussentijds kunnen er altijd zaken spelen waarvoor wij graag feedback willen krijgen van onze leden, of concreet informatie nodig hebben van alle gemeenten. Tevens dienen wij gemeenten inzicht te geven in tarieven die wij hebben afgesproken met landelijke aanbieders. Wij stellen daarom voor **per gemeente één contactpersoon** te hebben voor de genoemde onderwerpen.

¹ Op het moment van schrijven van dit memo geldt de financiële verantwoordingscyclus zoals hier opgesteld in elke geval voor de stichtingen jeugd; voor de overige uitnamen moet dit nog worden opgesteld.

Bijlage 6: Financiering

A Financieringsbehoefte

De financiering van de uit te voeren collectieve functies kan in principe op twee manieren. Gekozen kan worden om de functies mee te laten lopen in de contributiesystematiek door een aanpassing van de contributie middels module C. Hiernaast kan, net als voorheen, gekozen worden voor een financiering vanuit het gemeentefonds. De voor- en nadelen van deze keuzemogelijkheden worden verderop in deze bijlage toegelicht.

Gezien de urgentie voor de uit te voeren collectieve functies wordt gevraagd om akkoord te gaan met een korte termijn aanvullende financiering vanuit het gemeentefonds voor 2015. Door een beperking tot de absoluut noodzakelijke activiteiten en door dekking en/of herbestemming uit eerdere uitnames kan de aanvullende uitname uit het gemeentefonds beperkt worden tot € 6.400.527.

Per onderwerp is onderstaand aangegeven welke aanvullende uitnames uit het gemeentefonds benodigd zijn. Middels de financiering op korte termijn vanuit het gemeentefonds kunnen de knelpunten voor 2015 worden ondervangen.

Bij een aantal functies gaat het om taken die niet stoppen per december 2015, maar doorlopen tot daarna. Deze functies worden voor 2016 en (mogelijk daarna) opgenomen in het integrale beeld dat in juni 2015 wordt gepresenteerd. In de Algemene Ledenvergadering van juni 2015 zal namelijk, zoals reeds toegezegd, aan u een integraal beeld worden geschetst van de financieringswijze en de planning- en controlcyclus met betrekking tot de collectieve gemeentelijke middelen die via de VNG lopen.

Overzicht aanvullende uitname Gemeentefonds

Onderwerp	(aanvullende) uitname GF	Kosten 2015	Eerdere uitnames
Innovatie Digitale Samenwerking	€ 480.000	€ 2.580.000	€ 2.100.000
Informatievoorziening knooppuntdiensten	€ 1.389.810	€ 2.862.715	€ 1.472.905
Beheer knooppunten Gemeenten	€ 1.880.717	€ 3.280.717	€ 1.400.000
Doventolk	€ 2.400.000*	€ 11.050.000	€ 8.650.000
Landelijke inkoop	€ 250.000	€ 250.000	
Totaal	€ 6.400.527	€ 20.023.432	€ 13.622.905

* Het GF wordt door het Ministerie van VWS met eenzelfde bedrag verhoogd.

1 Innovatie Digitale Samenwerking

Voor Innovatie Digitale Samenwerking wordt onderscheid gemaakt tussen structurele kosten en incidentele kosten. Voor de incidentele kosten in 2015 en 2016 wordt dekking gevonden in een incidentele meevaller van 14+ netnummer en eenmalige onderuitputting van Operatie NUP. Voor deze kosten zal dan ook niet gevraagd worden om een aanvullende uitname uit het gemeentefonds.

Het volledige uitgewerkte financieringsvoorstel Innovatie Digitale Samenwerking gemeenten en borging basis op orde vindt u als onderliggend stuk bij bijlage 1: Innovatie digitale samenwerking.

De structurele kosten kunnen deels gedekt worden middels het structureel overschot van € 600.000 uit de uitname 14+ netnummer. Voor 2015 en 2016 is een aanvullende financiering nodig van € 480.000,-. Vanaf 2017 is een aanvullende financiering nodig van € 540.000,-. Voor de korte termijn (2015) wordt dus nu om een aanvullende financiering vanuit het gemeentefonds gevraagd van € 480.000,-

2 Informatievoorziening knooppuntdiensten gemeenten

Voor het adaptief onderhoud van de informatievoorziening knooppuntdiensten worden de kosten beperkt door te kiezen voor een minimaal scenario. De kosten kunnen hierbij deels gedekt worden door het inzetten van resterende middelen uit onder andere VISD 1.0. De aanvullende benodigde uitname bedraagt € 1.389.810,-

3 Beheer gegevensknooppunten Gemeenten en Beheer Standaarden

De voorgestelde uitname uit het gemeentefonds heeft betrekking op de knooppuntdiensten Basisinfrastructuur, iWmo-berichtenverkeer, Jeugd-GGZ-berichtenverkeer en WLZ-Indicatie

De totale kosten voor de knooppuntdiensten bedragen € 3.280.717. Deels worden de kosten van deze activiteiten gedekt uit een eerdere uitname uit het gemeentefonds in juni 2014. De aanvullend benodigde uitname uit het gemeentefonds voor 2015 bedraagt € 1.880.717.

4 Doventolk

In de ALV (18 juni 2014) is besloten om vanaf 2015 de regeling doventolk voor het leefdomein landelijk (te blijven) uitvoeren (was een AWBZ verstrekking). Hiervoor is € 8,65 miljoen onttrokken aan het gemeentefonds. Ondertussen is uit een nadere analyse van de ontwikkeling van de aantallen gebruikers gedurende de laatste paar jaar duidelijk geworden dat de regeling in 2015 meer gaat kosten. Daarop is voor 2015 ingezet op een versobering van de regeling voor wat de betreft de vergoedingen aan de tolken. Dit levert niet voldoende op om de uitgavenstijging geheel te compenseren. Voor 2015 is € 2,4 miljoen extra nodig om de regeling doventolk te kunnen blijven uitvoeren. Met VWS is overeengekomen dat het voor 2015 eenmalig € 2,4 miljoen toevoegt aan het gemeentefonds voor deze extra kosten. Verzocht wordt om dit extra bedrag uit het gemeentefonds te ontnemen.

5 Landelijke inkoop

Conform besluit op de ALV (18 juni 2014) vindt de uitvoering van landelijke inkooptaken de komende jaren plaats door het VNG-bureau. Op dit moment worden deze taken deels uitgevoerd door medewerkers van de VNG aangevuld met externe capaciteit. Om ook in 2015 deze taken voor de gemeenten te kunnen uitvoeren is € 250.000,- benodigd.

B Financieringsmogelijkheden

Zoals aangegeven wordt, gezien de urgentie, voor de korte termijn geopteerd voor een financiering van de functies vanuit het gemeentefonds. In het algemeen kunnen de functies op twee manieren worden gefinancierd:

B.1 Contributieverhoging VNG via module 'C'

Voordelen:

- Heldere besluitvorming en eenvoudige verantwoording. Gemeenten weten wat iets kost via de systematiek van de contributie (module C)
- Geen afstemming met BZK nodig, proces tussen de leden en de VNG.
- Geen belastingnadelen.
 - BTW neutraal: De leden kunnen de BTW op de contributie declareren bij het BTW compensatie fonds. De VNG behoudt haar recht op terugvorderen van BTW.
 - Vanaf 2016 (na invoering van de vennootschapsbelasting voor indirecte overheidsbedrijven) zal de contributie waarschijnlijk worden gezien als inkomsten waarvoor de VNG niet belastingplichtig is.

- Eenvoud in verwerking; gemeenten ontvangen één verzamelfactuur.
- Goede liquiditeitsplanning mogelijk.
- Bestuurlijk; governance via bestuur en commissies, verantwoording via ALV.

Nadelen:

- De contributie voor 2015 is al bij ALV vastgesteld. Een wijziging voor 2015 is niet meer mogelijk.
 - Module C is opgezet om tijdelijke beleidsintensiveringen via de contributie te financieren.
- Door uitnamen met een permanent karakter op te vangen door een verhoging contributie via module C wordt de aard en strekking van module C gewijzigd. Er is dan namelijk sprake van een permanente (reguliere) verhoging.

B.2 Een uitname uit het gemeentefonds

Voordelen:

- Benadrukt gezamenlijkheid.
- Mogelijkheid tot het maken van lange termijn vaste afspraken.
- Zekerheid voor de overeengekomen uitnamen en of projecten.
- BTW technisch laag risico
- Snel te regelen; over deze relatief kleine bedragen is reeds BZK reeds gepolst en bereid mee te denken.

Nadelen:

- Vereist nu wel afspraken over de systematiek naar de toekomst.
- Wat een activiteit een gemeente precies kost is afhankelijk van de verdeelsleutels in het gemeentefonds.
- Complexiteit; Nul facturen aan gemeenten noodzakelijk om BTW te kunnen declareren bij het BTW compensatiefonds. Het risico is aanwezig dat dit in de verwerking niet altijd goed begrepen wordt.
- Mogelijk in de toekomst Vpb plicht over een deel van de financiering (bij overschotten)
- Onmogelijkheid om overschotten op uitnamen voor met BTW belaste activiteiten te verrekenen met uitnamen voor projecten die voor BTW vrijgesteld zijn (en andersom).
- Overblijvende middelen kunnen niet eenvoudig worden teruggestort.
- Bij omvangrijke bedragen ontstaat het risico van voorfinancieringsproblemen. Dit komt doordat de uitvoering van activiteiten en de hiervoor te verrichten uitnamen niet synchroon lopen.
- Minder transparant (verantwoordingsproblemen).

Gelet op het voorgaande heeft het bestuur besloten om u als Ledenvergadering voor te leggen om de financiering van de nu voorliggende onderwerpen op te lossen via uitnamen uit het gemeentefonds voor 2015. Op deze wijze wordt een oplossing geboden voor de korte termijn.

